

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

**КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Пояснювальна записка

до дипломної роботи

МАГІСТР

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему: "Теоретико-методичне забезпечення діагностики міжнародної конкурентоспроможності підприємства"

Виконала: студентка 2 року навчання,
групи 8.06.07.12.01,
спеціальності 8.03060104 "Менеджмент
зовнішньоекономічної діяльності"

Коростецька М.В.

Керівник: к. е. н., проф. Піддубний І.О.

Рецензент: к.е.н., проф. Сідоров В.І.

Харків – 2014 рік

РЕФЕРАТ

У механізмі ринкової взаємодії як на макрорівні, так і на мікрорівні конкуренція виконує роль основної рушійної сили розширеного відтворення й ефективної самоорганізації. Створення стійких конкурентних позицій економіки України передбачає підвищення рівня конкурентоспроможності вітчизняних виробників на міжнародних ринках. Конкурентоспроможність підприємства є однією з найважливіших категорій ринкової економіки і характеризує можливість та ефективність адаптації підприємства до умов конкурентного середовища. Вона різнобічно характеризує існування підприємства на ринку, дозволяє оцінити його поточне і майбутнє становище й обрати різні варіанти управлінських рішень, які забезпечують перехід з одного стану в інший. Завдяки багатоаспектності формування такої характеристики, як конкурентоспроможність підприємства, її діагностика стає складовою процесу планування, що пов'язано з потребою в розробці варіантів управлінських рішень щодо характеру та напрямків діяльності підприємства.

Умови господарювання підприємства, що склалися, вимагають від нього постійного аналізу своєї діяльності як на внутрішніх так і на зовнішніх ринках, що передбачає визначення перешкод, які заважають досягненню його цілей, виявлення його поточної конкурентоспроможності і перспектив розвитку, вчасного розроблення управлінських рішень щодо підсилення своїх конкурентних позицій й функціонування на ринку. Важлива роль у такому аналізі належить саме діагностиці як основи виявлення порушень перебігу процесів на підприємстві та причин відхилення показників-критеріїв результативності його діяльності. Від якості діагностичних процедур залежать подальше функціонування й розвиток підприємства, оскільки саме за результатами діагностування розробляються управлінські рішення і заходи щодо досягнення його стратегічних та поточних цілей.

Науковим підґрунтям дипломної роботи є результати досліджень науковців за такими напрямками, як конкурентоспроможність підприємств і застосування діагностики в економіці. Питання оцінки конкурентоспроможності та розробки систем управління нею розглянуто в роботах Д. Аакера, Г. Л. Азоєва, І. Ансоффа, А. Є. Воронкової, В. М. Гейця, П. Дойля, Ю. Б. Іванова, Б. Є. Кваснюка, М. О. Кизима, Ф. Котлера, Є. Н. Кузьбожева, Ж.-Ж. Ламбена, Г. Мінцберга, І. П. Отенко, В. С. Пономаренка, М. Портера, О. М. Тридіда, О. М. Тищенко, Р. О. Фатхутдінова, А. Чандлера, О. П. Челенкова, В. Г. Шинкаренка, Й. Шумпетера та інших вчених. Питанням формування методичних підходів до діагностики і розробки управлінських заходів на основі її результатів присвячені роботи І. О. Бланка, А. С. Вартанова, А. Є. Воронкової, Ю. Б. Іванова, М. О. Кизима, Б. Коласса, І. Маріона, М. Мескона, К. Наварі, В. С. Пономаренка, В. Ш. Раппопорта, Ж. Рішара, Ф. Б. Ріполь-Сарагосі та ін.

Незважаючи на визнану необхідність здійснення діагностики конкурентних позицій підприємства та значущість її результатів для управління підприємством, існує проблема визначення та використання результативних діагностичних методів та технологій. Підходи, що переважають сьогодні в практиці діагностування, не відповідають повністю потребам підприємства. Враховуючи все це, комплексне дослідження процесу діагностування конкурентних позицій підприємства й прийняття управлінських рішень на основі його результатів є актуальним і потребує уваги.

Метою дипломної роботи є виявлення механізмів проведення діагностики конкурентоспроможності підприємства, встановлення основних економічних критеріїв та методів оцінки й розробка на цій основі методичних і практичних рекомендацій щодо забезпечення його стійкого функціонування та підсилення його конкурентних позицій на міжнародних ринках. Для досягнення мети дослідження в дипломній роботі поставлені такі завдання:

узагальнити теоретико-методичні підходи, що переважають в практиці діагностування конкурентоспроможності підприємства;

розкрити сутність поняття «діагностика» та охарактеризувати його, визначити важливість проведення процесу діагностування конкурентоспроможності підприємства для його подальшого функціонування на ринку;

розглянути основні методи оцінки рівня конкурентоспроможності, виявити основні їхні переваги й недоліки;

дослідити особливості комплексної моделі процесу діагностування конкурентоспроможності підприємства та основних етапів його проведення;

проаналізувати фінансово-господарську та зовнішньоекономічну діяльність ПАТ «Завод «Південкабель»;

здійснити аналіз та оцінювання рівня конкурентоспроможності ПАТ «Завод «Південкабель»;

запропонувати управлінські рішення щодо підсилення конкурентних позицій підприємства на міжнародних ринках.

Об'єктом дослідження в дипломній роботі виступає міжнародна конкурентоспроможність ПАТ «Завод «Південкабель».

Предметом дослідження є методи оцінювання та аналізу конкурентоспроможності підприємств кабельно-провідникової промисловості, зокрема ПАТ «Завод «Південкабель» при динамічному розвитку як внутрішніх, так і зовнішніх умов його функціонування.

Теоретичною й методологічною основою проведених досліджень стали наукові концепції і теоретичні розробки провідних вітчизняних і закордонних учених в галузі конкуренції, конкурентоспроможності підприємств, розробки з проблем комплексної оцінки конкурентоспроможності підприємств. При характеристиці фінансово-господарської і зовнішньоекономічної діяльності методи економічного і факторного аналізу, при визначенні ступені впливу слабких і сильних сторін

підприємства, можливостей і загроз зовнішнього середовища – матричний метод і метод експертних оцінок.

Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Основний зміст дипломної роботи становлять теоретичний, аналітико-рекомендаційний та проектний розділи. У першому розділі диплому розглядається процес проведення діагностики конкурентоспроможності підприємства на міжнародних ринках та побудова комплексної моделі діагностики. У аналітико – рекомендаційному розділі виконується аналіз фінансово – господарської і зовнішньоекономічної діяльності ПАТ «Завод «Південкабель» (м. Харків) за період 2010-2012 роки. У третьому розділі здійснюється оцінка рівня конкурентоспроможності досліджуваного підприємства, виявляються основні проблеми, з якими стикається підприємство при здійсненні своєї діяльності на міжнародних ринках. На основі отриманих результатів пропонуються рекомендації щодо підтримання та підсилення рівня конкурентоспроможності ПАТ «Завод «Південкабель» на міжнародних ринках. Окрім цього, розглядаються заходи охорони та безпеки в надзвичайних ситуаціях, оцінюється соціально-теоретикоекономічний ефект від впровадження цих заходів, а також описуються особливості технологічного процесу виробництва товарів і пропонуються заходи щодо підвищення ефективності технологічного процесу кабельно-провідникової продукції.